

KS § 75

KS KF/2024:114

Yttrande avseende remiss av betänkandet En enklare hantering av vattenfrågor vid planläggning och byggande (SOU 2023:72)

Ärendebeskrivning

Regeringen beslutade under 2021 att tillsätta en utredning med uppdrag att göra en översyn av de bestämmelser i plan- och bygglagen som avser vatten (dir. 2021:92). Uppdraget redovisades strax innan årsskiftet och är nu ute på remiss hos bland annat kommunerna.

Ärendet har behandlats av kommunstyrelsens arbetsutskott 2024-05-08, § 113.

Beslutsunderlag

- Protokollsutdrag från kommunstyrelsens arbetsutskott 2024-05-08 § 113
- Tjänsteskrivelse 2024-04-19 från planeringsavdelningen
- Utredningen återfinns här:
[En enklare hantering av vattenfrågor vid planläggning och byggande - Regeringen.se](https://www.regeringen.se/om-regeringen/utredningar/2023/07/en-enklare-hantering-av-vattenfrago-vid-planlaggning-och-byggande)
- Missiv från Regeringskansliet

Beslut:

- Kommunstyrelsen beslutar att Lomma kommun lämnar följande yttrande:

Generella synpunkter på författningsförslaget

Stora delar av utredningens förslag är bra och kan komma att underlätta för planering och kravställning på ett sätt som gynnar alla aktörer och intressen. Särskilt gäller detta de nya möjligheterna att göra åtgärder i samband med planläggning. Ytterligare verktyg för kommunerna för den befintliga bebyggelsen hade dock behövts.

Några av förslagen kan också få oproportionerliga konsekvenser för kommuner som ligger långt ner i avrinningsområdena eller nära större verksamheter eller större städer. Skrivningar som ger nya möjligheter till undantag från försämrings- och äventyrandeförbuden som gäller idag kan i förlängningen då ge negativa konsekvenser för denna typ av kommun både i form av sämre vattenmiljö och sämre egna möjligheter då utsläppsutrymmet är begränsat. Det kan i värsta fall leda till "först till kvarn får släppa ut mest". Oftast har vattenförekomsterna sämre status ju längre ner i avrinningsområdet de befinner sig och åtgärder för förbättringar ska alltid göras så nära källan som möjligt. Här innebär några av förslagen dels att förorenaren inte kommer betala och att man förflyttar problem nedströms.

Exempel på detta är skrivningarna om att undantagssituationen till följd av ett allmänintresse av större vikt även omfattar planläggning, men även skrivningarna om undantag (om än kortvariga) för försämrings av vattenmiljön i samband med direkta utsläpp från

konstruktions- och byggnadsarbeten och liknande verksamheter på eller i marken som kommer i kontakt med grundvatten. Här behöver man då tydliggöra tydliga skyldigheter för att inte skjuta vattenkvalitetsförsämringar nedströms eller helt avstå dessa nya undantag. Ytterligare exempel på denna problematik ges under specifika synpunkter nedan.

Angående förslaget att ge regeringen en möjlighet att förelägga en kommun att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser, om det behövs för att tillgodose bestämmelserna om miljökvalitet i 5 kap. miljöbalken så är det av vikt att kommunen i ett sådant fall hålls skadeslös.

Specifika synpunkter på författningsförslaget

1. Nedanstående ändringsförslag har identifierats som ej tillräckligt utredda gällande konsekvenser för nedströms liggande kommuner eller kommuner i närområde till större verksamheter eller större städer då risken för försämrade vattenkvalitet ökar.

Nuvarande skrivning i
Vattenförvaltningsförordningen 4 kap 10 §

1. det på grund av sådan mänsklig verksamhets påverkan som avses i 3 kap. 1 § första stycket 2 eller på grund av vattenförekomstens naturliga tillstånd är omöjligt eller skulle medföra *orimliga* kostnader att uppnå de strängare kraven,

2. de miljömässiga eller samhällsekonomiska behov som verksamheten fyller inte utan orimliga kostnader kan tillgodoses på ett sätt som är väsentligt bättre för miljön,

Förslag på förändring i kursivt

1. det på grund av sådan mänsklig verksamhets påverkan som avses i 3 kap. 1 § första stycket 2 eller på grund av vattenförekomstens naturliga tillstånd är omöjligt eller skulle medföra kostnader *som är högre än värdet av målet* att uppnå de strängare kraven,

2. de miljömässiga eller samhällsekonomiska behov som verksamheten fyller inte kan tillgodoses på ett annat sätt som är väsentligt bättre för miljön *utan att medföra kostnader som är högre än värdet av nyttan*,

Dessa förslag till förändrade skrivningar innebär en otydlighet och i resonemanget som förs om harmoniseringen gentemot EG-rätten borde snarare ge uttrycket "oproportionerliga kostnader" ett företräde i förändringstexten. Risken finns åter att skrivningarna kan urholka vattendirektivets syfte med konsekvenserna att såväl mindre verksamheter som nedströms liggande kommuner blir kostnadsbärare.

2. Förslag på förändringstext av PBL 8 kap 9 § ändrad 6. *det på tomten eller i närheten av den går att tillgodose krav på vattenförsörjning och avlopp samt i skälig utsträckning hantera dagvatten*

Behövs denna punkt för att kunna ställa krav på utredning då det redan står i 2 kap 5 § att:

Vid planläggning och i ärenden om bygglov eller förhandsbesked enligt denna lag ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till

1. människors hälsa och säkerhet,
2. jord-, berg- och vattenförhållandena,

3. möjligheterna att ordna trafik, vattenförsörjning, avlopp, avfallshantering, elektronisk kommunikation samt samhällsservice i övrigt,
  4. möjligheterna att förebygga vatten- och luftföroreningar samt bullerstörningar, och
  5. risken för olyckor, översvämning och
3. I fråga om strandskydd som har upphävts för ett område genom en bestämmelse i en detaljplan enligt plan- och bygglagen (2010:900) eller för ett område som har avsetts att omfattas av en detaljplan eller områdesbestämmelser enligt samma lag gäller strandskyddet åter, om
1. området upphör att omfattas av detaljplanen eller områdesbestämmelserna, eller
  2. detaljplanen eller områdesbestämmelserna ersätts med en ny detaljplan.

Första stycket 2 gäller inte om ändamålet med området är detsamma i den nya planen som i den äldre planen.

Här behöver man tydliggöra något om skalan på vad som tillåts i den nya detaljplanen då man annars riskerar större påverkan på strandskyddet än vad som avsetts. Man skriver "Med uttrycket "samma ändamål" avses att området i stort får samma användning i den nya planen som i den äldre. Om användningsområdet i den äldre planen exempelvis var bostadsbebyggelse (B) bör det i den nya planen även vara möjligt att komplettera bostadsbebyggelsen med ett exempelvis ett (K) dvs. lokal för kontor utan att ändamålet med planen ska anses ändrat. Däremot bör exempelvis en ändrad användning från bostäder till industri vara en sådan ändring som innebär att ändamålet har ändrats och frågan om strand-skydd därför bör prövas igen innan den nya planen beslutas."

Om ändamålet är bebyggelse i en typ av plan men med större parkområden inkluderade och den nya planen är förtätad och helt utan allemansrättslig/ allmän platsmark kan detta få stora konsekvenser utan att ändamålet nödvändigtvis skiljer sig med ovanstående resonemang. Detta bör förtydligas.

Beslutet expedieras till:

*Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
Planeringsavdelningen*

Digitala Signaturer